

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р ик.н. Нено Павлов, МВБУ

Академична длъжност: „професор“, Протокол № 04//18.03.2008г.

Научна степен: ”доктор на икономическите науки”, Протокол № 11/05.06.2007г.

Научно направление „Икономика (финанси, парично обръщение, кредит, застраховка)”

Член на Научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” в научната област „Социални, стопански и правни науки“, научно направление „Икономика (приложна икономика и макроикономическо регулиране)“. Конкурсът е обявен в ДВ бр. 100 от 15.12.2018 г., съгласно решение на АС за нуждите на Международно висше бизнес училище

Със Заповед на Ректора на МВБУ за утвърждаване на Научно жури за избор на „професор” № 093 от 01.03.2018 г. съм определен за негов член, а с решение на първото заседание на журито, съм задължен да изготвя становище по конкурсната процедура.

1. Общо представяне на получените материали

Представената научна продукция и пакета от официални документи са в изискуемия обем и законосъобразно оформени за целите на оценяването и вземането на решение, относно избора на кандидат за заемане по трудово правоотношение на конкурсната академична длъжност „професор”. По обявената процедура не са установени формални и административни пропуски и нарушения.

2. Информация за кандидата в конкурса

Кандидатът доц. д-р Цветан Илиев Петков е роден на 14.05.1976г. През 2000 г. придобива висше образование, ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ по специалността „Финанси“ в Стопанска академия „Д.А. Ценов“ – Свищов. Присъдена му е образователната и научна степен „доктор” по икономика след обучение в редовна докторантура в Стопанска академия с Удостоверение 30861/11.12.2006г. на Висшата атестационна комисия при МС.

Академичната кариера на доц. Илиев основно се свързва със заемането от 2002г. на позицията академичен преподавател (хонорован асистент) в Стопанска академия – Свищов. От 2007 г. е гл. асистент, а от 2011 г. „доцент“ в МВБУ на основание участие в конкурс (Протокол № 06/29.06.2001г.). Паралелно с това в периода 2008-2011 г. упражнява по съвместителство академична работа като гл. асистент във Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“- София.

Кандидатът е с богат професионален опит в управлението на проекти, заемайки позицията началник отдел и главен експерт „Инвестиционни програми“ в Общинска администрация.

През периода от постъпването си на работа в МВБУ и досега, той е участвал в различни специализирани учебни прояви и научно-изследователски проектни екипи. Паралелно с това придобива допълнителна квалификация, потвърдено с Удостоверения и Сертификати за участие в специализации по „Регионална политика и структурни фондове“,

„Общинско енергийно планиране“, „Разработване на проекти по програми на ЕС“, чуждоезиково обучение, разширяване и задълбочаване на компютърните умения и др.

Наблюдавал съм по пряк (като негов преподавател и колега) и косвен начин (предимно чрез някои от неговите публикации и академични изяви на научни конференции) интелектуалната, личностната и научно-преподавателската еволюция на кандидата за „професор“, а също така поради професионалните ми интереси и някои от неговите публикации, свързани с макроикономическото регулиране и концепцията за изграждане икономика на знанието. Всички те са доказателство за една позитивна и успешна професионална (научна и практическа) кариера, която ще му позволи да бъде успешен ръководител на докторанти в бъдеще.

В този порядък бих желал да добавя, че кандидатът владее на добро ниво английски, немски и руски език, което му позволява да ползва специализирана научна литература по въпросите на преподаваните дисциплини и изпълняваните проекти.

3. Количествена оценка по нормативните критерии и показатели

3.1. Базови законови и допълнителни изисквания за заемане на академичната длъжност

Според действащия ЗРАСРБ кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“ се оценяват по съвкупност от критерии и показатели.

Отговор за изпълнението на базовите законови и допълнителните изисквания към кандидатите:

а/ да са придобили образователната и научна степен „доктор“ (чл. 76. ал.1, изм. – 20.10.2014 г.) - **придобил е;**

б/ да са заемали академичната длъжност „доцент“ във висше училище или научна организация не по-малко от пет академични години – **регистрира над пет години стаж като доцент**

в/ да са представили публикуван монографичен труд и/или равностойни публикации в специализирани научни издания (вкл. техни цитирания) или доказателства за съответни на тях художествено творчески постижения (изм. 20.06.2011г.) – **предсавя монографични трудове;**

г/ да са представили други оригинални научноизследователски трудове, публикации, изобретения и други научни и научно- приложни разработки, които се оценяват в тяхната съвкупност (изм. 20.06.2011г.) – **предсавя трудове и публикации.**

Следователно, в контекста на нормативните критерии и показатели за оценка на академичната работа, кандидатът не само покрива, но количествено надхвърля минималните базови, нормативни изисквания за заемането на длъжността „професор“.

3.2. Изследователска (творческа) дейност и резултати

3.2.1. Обемна и структурна характеристика на научните публикации

Доц. Илиев участва в конкурса с 38 заглавия /след първа хабилитация/, отговарящи на изискванията на действащите академични стандарти.

Тя е структурирана в: **монографии** – 3 бр. /7,9%/; **студии** - 5 бр., /13,2%/; **научни статии** – 4 бр., /10,5%/; **научни доклади** – 15 бр., /39,5%/; **учебници** – 4 бр. (10,5%); **учебни помагала** – 7 бр. /18,4%/.

В съответствие с действащата нормативна уредба учебниците и учебните помагала не подлежат на оценъчен анализ в конкретика, но по съвкупност с официално представените основни публикации се включват в общата заключителна оценка на научното творчество по конкурса.

Всички публикации са самостоятелно разработени. По-голямата част от тях – 31 бр. (81,5%) са издадени на български език и 7 бр. (18,5%) на английски език.

Монографиите, студиите и статиите са публикувани в академични издателства и специализирани списания, а научните доклади в тематични сборници и презентирани на престижни научни конференции.

През периода 2012-2017г. кандидатът участва в 2 национални проекта, финансирани от Глобален екологичен фонд по програми на ООН и програми на ЕС. Член е на проектни екипи на 1 регионален и 3 общински проекта, както и на два международни изследователски проекта с партньорски организации от чужбина.

Представената аналитична информация за научната продукция, включваща научни и научно-приложни разработки е доказателство за официалното публично представяне пред научната област на авторските изследователски резултати по конкретната специалност на конкурса за „професор“. **В своята цялост те покриват изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за заемането на академичната длъжност „професор“ по научно направление „Икономика“.**

3.3. Учебна и преподавателска дейност

Като преподавател в МВБУ доц. Илиев упражнява достатъчна по обем /над определения норматив/ аудиторна и извънаудиторна учебно-педагогическа заетост в редовна, задочна и дистанционна форма на ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“, в рамките на следните академични курсове: „Микроикономика“, „Макроикономика“ и „Управление на проекти“.

В изпитния процес широко използва съвременни и разнообразни академични форми за текущо и финално оценяване, като тестове, практически казуси, презентации, дискусии, разработване на проекти, сравнителни анализи, оповестени по подходящ начин в учебни помагала на книжен носител и по електронен път.

В съответствие с депозираната справка през последните пет семестъра в рамките на трите поредни учебни години /2015 – 2018г./ той реализира общо 810 академични часа аудиторна заетост, респ. 162 часа средносеместриална натовареност във висшето училище.

През последния четири годишен период е научен ръководител на 29 и рецензент на 44 магистърски тези, както и редовен член на държавни изпитни комисии.

Кандидатът участва в академичното управление на училището на позицията Ръководител на професионално направление „Икономика“.

Депозираните на книжен носител след първа хабилитация 2 самостоятелни авторски учебника (всеки с по две поредни допълнени издания 2013г. и 2016 г.) и 2 авторски учебни помагала (неколкократно актуализирани и допълвани) отговарят на академичните стандарти за организиране на учебния процес в конкурентна среда и на научната специалност на обявения конкурс. В тяхното съдържание е отразен натрупания дългогодишен научен опит и познания на автора върху академичните практики във висшето образование

Заключителната ми оценка е, че **учебно-методическата и преподавателската дейност на кандидата, като академичен преподавател, автор на лекционни курсове и**

учебни програми, на издадени учебници, учебни помагала и ръководител на дипломанти по съдържание, количество и структура отговаря на нормативните изисквания за заемането на академичната длъжност „професор”.

4. Качествена оценка по критериите и показателите за научно-изследователската дейност (изпълнение на качествените изисквания)

Според ЗРАСРБ и Правилникът му, кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор” се оценяват по съвкупност от критерии и показатели за научно-изследователската дейност. Приемам като проява на естествена академична изява и научна коректност депозирани публикации от кандидата и справката с научни приноси. Ще акцентирам само върху монографичният труд *„Съвкупни разходи и макроикономическо регулиране (теоретични аспекти)”*, Враца, 2017. Той може да се характеризира като актуално академично изследване с изключителна значимост, в контекста на вечната дискусия сред икономистите относно въздействието на икономическата политика на държавата и публичния сектор върху доходите, инвестициите, заетостта, производството и насърчаването на растежа при различните икономически модели.

Целта на автора на монографията е твърде амбициозна, а именно да се представят теоретико-концептуалните основи на „процесите, които протичат в националното стопанство, въприемано като флуктоационно развиваща се система от взаимодействия, през призмата на промените в потока на съвкупните разходи и реалния БВП, повлияни от прилаганите от държавата инструменти за макрорегулиране от фискален тип“. Акцентът при това е поставен върху: *първо*, взаимодействието между потребителския, производствения, външно икономическия и публичния сектори, на базата на модела на съвкупните разходи в икономиката от отворен социално-пазарен тип и *второ*, държавната регулативна функция в икономиката с присъщите ѝ финансови инструменти основно в рамките на фискалната и по-малка на монетарната политика.

Първа глава анализира каква е характеристиката и кои са особеностите на потока на съвкупните разходи при условията на модела на частно-пазарна икономика от затворен тип. Тук се поставят на дискусия теоретичните аспекти на подхода, при който БВП се формира като сума от разходите на домакинствата за крайно потребление и инвестициите, реализирани от фирмите, както и зависимостта между количеството произведени стоки и услуги, респ. зависимостта на равнището на заетост от съвкупните разходи в икономиката. Тук разбира се могат да се разработят въпроси на връзката им с динамичния, приобщаващия и интелигентния растеж, устойчивостта и иновативността на икономиката, конкурентоспособността и капитализацията на бизнеса.

Втората глава изследва как се формира БВП в условията на отворен тип пазарна икономика. Базирайки се на основните управленски инструменти се разкриват в пълнота структурните връзки и взаимодействия между субектите на потреблението и производството, опосредствани от системата на държавното регулиране и външно-икономическия сектор като цяло. В тази насока се представя действието на мултипликатора на БВП, като измерител на неговата промяна в резултат на изменението на съвкупните разходи.

Третата глава синтезира в какво се идентифицира невъзможността на пазара адекватно да синхронизира икономическите действия на стопанските субекти, с цел най-ефективно реализиране на своите производствени и потребителски програми в реална бизнес среда. В основата на предложената методическа рамка и направените обобщения от

приложна гледна точка са представени някои резултати от управлението на българския бизнес. Направените крайни обобщения са в унисон с разбирането, че реалният пазар не притежава достатъчен потенциал за изглаждане на присъщите на икономиката циклични колебания, което налага интелигентна намеса на държавата със присъщите ѝ регулативни функции и инструменти под формата на допълващо и компенсиращо действие или коригиращо въздействие върху пазарните дефекти.

Приемам всички представени публикации като имащи пряко или косвено отношение към конкурса за „професор” със следните аргументи: те са основани на лични изследвания, които могат да бъдат използвани пряко в преподавателската дейност на кандидата; те доказват степенята на познаване на методологията и методиката на научните изследвания в научното направление, за която се кандидатства – приложна икономика и макроикономическо регулиране; те представят еволюцията в академичното израстване на кандидата, довело до разнообразие от публикации и участия в национални и международни проекти; в монографиите, студиите и статиите се съдържат класически и важни актуални моменти за теорията и практиката на макроикономическото регулиране, като по-значимите от тях са рецензирани.

Следователно доц. д-р Цветан Илиев в съвкупност покрива нормативно изискуемите качествени показатели.

5. Приносни моменти в научните изследвания

С реализацията на своите научни интереси, кандидатът предлага специализирани изследвания, анализи и оценки с конкретни резултати, имащи характер на научни и научно-приложни постижения в следните по-важни области:

първо, доразвиване и обогатяване на теоретичните основи на макроикономическото регулиране, фискалната политика и въздействието на публичния сектор върху доходите, заетостта, производството и насърчаването на растежа при различни икономически модели;

второ, дълбоко аргументираното представяне на знанието като фундаментален фактор за развитието на икономическия и социалния живот, а икономиката на знанието като съвременен контекст на устойчивото развитие, осмислена и идентифицирана от гледна точка на подхода към знанието, образованието и информацията, като базов бизнес продукт и актив, който създава добавена стойност и конкурентоспособност;

трето, аргументирано обосноваване на научни доказателства за значимостта на стратегията на лидиране и екипността в работата в организациите, като определяща характеристика на новата корпоративна икономика, култура и ценности, на доминиращия хуманистичен подход и гъвкавостта в управлението, извеждащи homo economicus като най-важен стратегически ресурс, капитал, актив и фактор на производството и обслужването.

четвърто, доказването с подходящи примери и практически казуси значимостта, логиката и функционалността на основните авторови методически разработки (учебни пособия) за обучението в областта на микроикономиката, макроикономиката и управлението на проекти, в т.ч. и отпечатаните студии, статии и научни доклади, по проблеми, обслужващи учебния процес на водените учебни дисциплини.

Казаното до тук ми дава основание да характеризирам основните резултати в учебната и научно-изследователската дейност на кандидата за академичната длъжност „професор” като симбиоза от определено качество и приносни моменти,

насочени както към усъвършенстване и обогатяване обучението на студенти, така и към по-натъшното обогатяване и развитие (теоретично и методично) на определен сегмент от научното направление, покриващ профила на обявения конкурс.

6. Критични бележки и препоръки

Като рецензент със становище и опит в академичната кариера от същото научно направление си позволявам да направя следните колегиални бележки с характер на препоръки към бъдещата дейност на автора:

първо, желателно е научното творчество на кандидата за „професор“ да бъде още по-достъпно, публично, актуално и представително чрез изяви с по-висок ранг, като нови научни публикации в авторитетни национални и международни реферирани и индексирани списания с импакт фактор, престижни международни конференции и форуми;

второ, обобщенията и изводите правени от кандидата в някои свои произведения, се нуждаят от по-добра представителност, широта и убедителност за читателя и практиката;

трето, макроикономическото регулиране несъмнено винаги е била и ще бъде предизвикателна проблематика в научен и приложен аспект. Препоръката ми е изследователските усилия на кандидата да се насочат и отчитат в още по-голяма степен връзките и взаимодействието му с предизвикателствата пред непрекъснатия процес на изграждане на единен пазар в ЕС и наднационалното регулиране, осъществявано с различни форми и инструменти от европейските институции, като част от средата за развитие на националната икономика.

Считам, че бележките не са от характер да оспорват приносните моменти на кандидата за заземане на академичната длъжност „професор“. Препоръчвам на колегата Илиев да продължи научните си изследвания в областта на макроикономиката при новите условия на нейната продължаваща сегментация, електронизация и цифровизация и динамично променящите се зависимости в релацията „държава-пазар“.

Заклучение

Запознаването ми с представените конкурсни материали и научни публикации, анализът на тяхната актуалност, значимост и приносни постижения са основание да потвърдя цялостната си положителната оценка и предложа на почитаемите членове на Научното жури, доц. д-р Цветан Илиев Петков да бъде избран за заемането на академичната длъжност „професор“ по научно направление „Икономика (Приложна икономика и макроикономическо регулиране)“, научна област „Социални, стопански и правни науки“ за нуждите на Международно висше бизнес училище.

София, 16.04.2018 г.

проф. д-р ик.н Нено Павлов

